

תענית יג

עניין: תפילת ענינו

שו"ת מהרש"ל סי' סג

גם מצאתי לי סעד לסברתם, כי מנהג אבותינו תורה הוא, ובודאי הם ידעו למה קבענה בין גואל לרופא, ושם הוי מקומה על הסדר ולא בענין אחר. ותדע שהרי ראוי להקדימה, והיה ראוי לאומרה לפי סברתינו בין ברכת תשובה לסליחה, יותר ממה שנאמר בין גאולה לרפואה, או לאומרה מיד—אחר סלח לנו בין סליחה לגאולה, והוה עדיף טפי, שהרי אחר סליחה היא מקומה ממש, שהרי כבר הוסיפו בברכת סלח לנו סליחות ותחנונים, וסמוך לגאולה שלאחריה הוי נמי מקומה, שהרי קבעו בלאו הכי אחר ברכת גאולה בסמוך לה, ולמה אחרונה וקבעוה בין גואל לרופא, אי לאו דקים להו דהכא הוי מקומה, כי תעלומת החכמה היתה גלויה להם, ממנהג קדמונים אנשי כנסת הגדולה.

שולחן ערוך או"ח סי' קיט

ד [1] שליח ציבור שגמר גואל ישראל [2] ושבת (ד) ולא אמר עננו לא יחזור אפילו אם עדיין לא ו (התחיל) [גמר רק] [3] [4] רפאנו ואם חזר ברכה לבטלה היא: הגה [5] אלא יאמר ז ענינו נשומע תפלה [6] כיסוד:

ארחות חיים סדר תפילת תענית

תפלת תעני עננו ה' וכו' ויש בו ס"ג תיבות כנגד ס"ג אותיו' שיש בפסוק וירא יעקב מאד וכו'. והיכן אומר ש"צ בין גואל לרופא ואע"פי שאין ראייה לדבר זכר לדבר שמצינו בפסוק עניה תכף לגאולה דכתיב ה' צורי וגואלי וסמך ליה יענך ה' ביום צרה ויחיד אומר בשומע תפלה

טור ברקת תקס"ו

הנוגע לישראל יש בזה ג"כ רמז לדבר כי הגה אמתנו אומרים עננו בין גואל לרופא כי הוא חוזר לפני הברכו' כי הקב"ה יענה לעמו ישראל על ענין הגאולה כי בזה גדולה אמתנו כמשחז"ל כ"מ שנא' בחורה עני דל מך דך וכו' בישראל הכי מדבר כי מיום שנחרב צ"ה לא זו ממנו העניו' והוא סוד הקליפ' ולכן חנו אומרים אל חסן לרשענו אלא יביא הגאולה בדור שכולו חייב כמשחז"ל ואח"כ צ"ה ענין הרפואה הוא—סוד פתחיה שנא' הרופא לשבוי לב וכן חיסה העונה לעמו ישראל בעת צרה שנא' ועם צרה היא ליעקב וממנה יושע:

תוס' ברכות לד. ד"ה אמצעיות

צבור שש"ץ קובע צרכה לעצמו שאומר עננו בין גואל לרופא [7] אם שכחה וזכר זה קודם סיום תפלה אין מחזירין אותו כיון שהיה צריך לחזור ולומר על הסדר כפי רשצ"ס א"כ הו"ל צרכה לבטלה אם מחזירין אותו אבל לפי הקונטרס היה אומרה במקום שזכר ואין כאן צרכה לבטלה: **אל** ישאל אדם צרכיו לא בגו' ראשונות ולא בגו' אחרונות. פי' ר"מ ורבינו האי דוקא ליחיד אבל צרכי צבור שואלין ולכך חנו אומרים

מגן אברהם סי' קיט

[שבת יא, א אות א] לאומרה בעבודה אם זכר. ואם טעה ואמר ענינו קודם ראה נא ז"ע אם יחזור ויאמר ענינו אחר ראה נא, מידי [8] דהוי אשאר ברכות, או דלמא כיון דאפילו לא אמרה כלל אין מחזירין אותו הוא הדין אם לא אמרה במקומה. או דלמא צריך לומר [9] כסדר כמו שכתבתי [ס"ק ו] לאם יאמר [10] ענינו צריך לומר אח"כ רפאינו פעם צ', קל וחומר כאן שאמר ראה נא שלא במקומה, וכן נראה לי עיקר:

